

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виписати: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі число по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конт. почт. щадниця ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми зирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від цента. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

3 пам'ятних днів.

(З нагоди 29-их роковин смерті Володимира Барвінського).

(□) Минуло як раз двадцять дев'ять літ, як не стало між живими Володимира Барвінського. Старше покоління в часів його діяльності майже зо всім забуло про його народну діяльність, а молоде, теперішнє майже й не знає тих часів і заслуг, які положив покійник около розвитку і поступу нашої народної ідеї, около розбудження народної свідомості і народного життя. А тимчасом в діяльності Володимира Барвінського своєю заподаним, невиспученою працею приніс буквально своє життя в жертву рускому народові. З роковинами його смерті в'яжуть ся так тісно пам'ятні дні процесу о головну зраду, при котрім він як дневник, як редактор „Діла“, в свій народний службі зовсім підрвався своє і так слабе здоров'я так, що дрібна опісля пригода перетяла на віки пасмо його життя.

Як у кожду працю, яку Володимир Барвінський починав на націй народній, заведбаній ниві, вкладав він усе своє єство, всю свою душу, так і на дневникарство і на політику глядів він вельми поважно, оцінював се також як науку, до якої треба забирати ся із значним засобом знання. Побіч Кс. Климковича був се неперечно оден з найвизначніших укр. руских публіцистів, а передовиці і розвідки, що виходили зпід його пера, се не односторонні, які після прочитання кидає ся на бік і до них в друге не повертає, але се цілий і тривалий вклад в наше, на жаль, ще так убоге політичне і публіцистичне письменство, се на нашім дневникарській ниві розсипане чільне зерно, котре годилоб ся позбирати разом і передати нащадкам в спадщину і поуку. Бож, як сказано, Володимир Барвінський не розумів дневникарства щоб легким способом з двох дневників зробити третій, але забрав ся до сего цілою душею, із значним засобом знання. Після виходу числа, як засвідчує бувший його помічник а відтак редактор „Діла“ п. І. Белей в однім листі писанім про покійника, зачинав ся у своїй комнаті і обложений книжками і часописами віддавав ся дальшим студіям.

В своїй дневникарській діяльності намагав ся отже покійник ясно і на певних непохитних основах поставити нашу народну ідею і серед політичної блукання вивести народну свідомість на правий шлях.

Об'єднательна москвофільська пропаганда, котра довгий час запаморочувала умн нашої інтелігенції під покрішкою язикового і правового спору і ширшою загальною не давала додивити ся до справжньої її мети, виявила ся наглядно в процесі о головну зраду Ольги Грабар, Адольфа Івановича Добрянського, Наумовича і тов. переведенім у Львові перед тридцятьма роками. Яко редактор судів Володимир Барвінський протягом майже двох місяців в салі розправи, списував усе пильно і не тільки подав вельми основний і вірний звіт з цілого ходу розправи, але підорвавши собі такою трудною працею здоров'я, яке опісля бажав поратувати у Карльсбаді, забрав ся до того, щоби на основі переведеного процесу приглянути ся всему нашому народному життю і всім впливам на його

розвиток та висувати із сеї події всі послідовності і відповідну поуку для рускої суспільності в дальших змаганнях наших. І тоді почав він, хоч уже недужий, всеж таки з давнім жаром з далекогоглядним зором писати в „Ділі“ передовиці п. а. „Про процесі о головну зраду“, а перша з них появилася в 57 числі з дня 5-го серпня 1882 року, друга і третя в 58. числі з дня 9-го серпня, четверта в 59. ч. з д. 12. серпня а пята в 65. ч. з 2-го вересня, надіслана вже з Карльсбаду.

Сеї передовиці не докінчив Володимир Барвінський, бо консолідаційні змагання вже тоді почала в політичних кругах руских народовців проявляти ся і, як засвідчує Корніло Устиянович, зайнятий тоді в редакції „Діла“, деякі провідники народовські вихопили Барвінського формально за руки і перебили його змагання.

З тої пори консолідаційна пошесть проявляла ся вишком, поки в 1893 р. не виступила явно і різко та не посяла того злощасного пошу, котрий нині видає такі шкідливі плоди і грозить кат. Церкві і укр.-рускій народності.

Всеж таки і ся недокінчена передовиця містить в собі такі витичні гадки, ставить так ясно нашу народну ідею, вказує так знаменно напрям і основи нашої народної політики, що она не тільки не втратила свого значіння, але як раз під виняткову пору нашої великої ваги і може для нашої суспільності на довго послужити доброю поукою. Тимто з нагоди роковин смерті Володимира Барвінського видобуваємо її із забуття і подаємо її в значних виїмках.

По процесі о головну зраду

I.

Спала заслона, велика драма скінчилася. Скінчив ся „процес Ольги Грабар і тов. о головну зраду“ — як звано его урядово, — „процес Русинів“, як любили називати его німецькі дневники, — „процес о москальофільські чи російські агітації“, як звичайно називали его польські дневники. Не хочемо суперечатись о назву, котра лучша, а котра гірша, бо не о назву ходить, а впрочім в кождій з наведених єсть певна міра правди, хоч у всіх разом ще не повна.

Так! Був се процес поодиноких осіб — обжалованих, але обжалованими були не тільки єдиниці, але й цілі партії, народи, суспільності, політично-державні системи, ба навіть і цілі держави, — їх стремлення, тенденції і — ідеї, о скільки під ідеєю можна розуміти також і щось зовсім неідеального. Ось і причина сего живого інтересу, який будив сей процес всюди і у всіх і в так широких кругах, як може ще ніколи ніяка справа дотакуюча Русинів.

Засуд присяжних судіїв закінчив послідній акт сеї історичної драми судової. Розв'язка драми се річ найголовніша, але не в тім случаю. Важним і рішачим був засуд для підсудимих і для всіх тих названих і неназваних партій, народів, суспільностей, систем, держав, стремлень, тенденцій і ідей, що менше

або більше стояли в ролі підсудимих. Але не менше важним, коли не важнішим, був розв'яз цілої сеї драми майже двомісячної, не менше важним був той образ, який в такій ширині розкрив ся перед нашими очима.

Годі его від разу обняти оком, годі в одній хвилі перенести ту ризнобарність его перемінного світла — чи радше темноти, так темної, а при тім zarazом так яскравої аж разячої, годі перечислити ті чутства, які він будить в серцю, ті мисли, які будить в голові. Мало сказати, що се станула перед нашими очима ціла наша теперішня суспільність, ціла історія наших міжнародних відносин, стремлень, а навіть і бажань, нашої міжнародної борби і вражди, — бо до сего всего треба ще додати і ті язикословні розправи, що хвилями перемінляли судову салю в катедрі філософії, і ті релігійні розправи, що хвилями переносили нас на церковні собори і допати „св. інквізиції“, і ті дипломатичні заходи, що не дозволяли прокураторови говорити о Росії але о панславистичнім комітеті. І много з много ще треба би додати, щоби поповнити сей неповний образ відбутої розправи.

Але хоч не можна від разу уявити собі цілого і повного образу, хоч годі нараз висказати всі чутства і всі мисли, які родить відбутий процес, то одне чутство голосно будить в нас серцю, що приглушує всі інші чутства, одна мисль родить ся в голові повніша і яснійша від всіх інших мислей, — а те чутство і та мисль висказують ся одним окликом:

Ми хорі і то дуже хорі!

Політичний процес і то такої ваги і потрясаючої сили, як процес о головну зраду, єсть як та страшна буря з тучами і громами. Сама про себе зла, шкідлива, страшна і для вікого не пожадана, бо забирала жертви в майні, ладі, в здоров'я, спокою, а навіть жертви життя; але мимо того всею она прочищує воздух, оздоровляє, ломить, що крихке і зсохле, кріпить здоров'я і життянне і будить нове життя повніше і відрадніше. Політичні процеси бувають завжди для всіх народів такими нежданними, сумними, але при тім все таки і прочищаючими, оживляючими бурями.

Те саме треба сказати і про сей процес о головну зраду, перший у Русинів.

Є однак одна важна ріжниця. Коли буря вже сама собою прочищує воздух і оживляє, то очищене і оживлене політично народного воздуха не діє се само собою, силою самого перебудованого процесу і засуду. Се вже зависить від самої інтересованої суспільності, від самих інтересованих народів, чи почують і порозуміють они прочищаючий і оживляючий подув політично-народної бурі, чи нахвнують ся оздоровляючим воздухом, чи побачать, що живе, життянне і правдиве, а що мертве, здряхліле і ложне, і чи стануть на дорогу правди. А се може статись тільки через основний розгляд і основну оцінку цілого того величезного образу, що пересуває ся перед нашими очима, через основний розгляд і такж оцінку всіх, хоч би на око і найдрібніших аксесорій сего образу нашої суспільності, всіх тих живих і з грубу воскресених постатей нашої недалекої минувшости і теперішности, ба навіть всего того, що визвало

інсценізацію сеї драми з живими і неживими особами, всего того, що говорилося і писалося у нас від більше як шість місяців. Правда, драма розгравалася передовсім перед судом між прокуратором а 11 обжалованими, але межі тими 11 обжалованими не було навіть ще всіх обжалованих, виразно обнятих і поіменованих в акті обжалованя. Розходило ся о вину або невинність 11 осіб, але на ділі інтересованими, хоч безпосередно необжалованими, були зарівно Русини, як і Поляки, наші краєві, народні, вірогідні, економічні і суспільні відносини, наші політично-державні системи, ба навіть і дипломатичні відносини міждержавні. Річ може доси небувала нечувана, але фактом є, що прокуратор в акті обжалованя був приневолений подати свою характеристику і оцінку політики двох держав і мимо дипломатичної згоди межі обома тими державами піднести в яскравих барвах обопільне соперництво тих двох держав, а навіть обаву одної перед другою задля своєї односторонності і свого єствованя. Фактом є дальше, що в тім случаю (чи справедливо, чи ні, — о тім поговоримо півніше) бодай після відкриття польських газет, розходилося о лояльність чи „благонадеждність“ руского народа, а зглядно его інтелігенції; що сей процес мав дати доказ правди тих обжаловань, які від довгих часів підносять ся проти Русинів. І се наконеч не можна заперечити, що сей процес не так своїм наконечнім засудом, як сам собою, своїм нагромадженням матеріалом не може бути без впливу на наші партійні, краєві, міжнародні і державні відносини.

Засуд присяжних судіїв рішив о вині зглядно невинності підсудимих. Посередно впливає сей засуд також і на всі ті висше згадані, з процесом получені відносини, питання і спори, — але він їх не рішає. Годі по виданім засуді спорити ще дальше о вині або невинності підсудимих. Устава виразно і не без причини не дозволяє такої критики. Тож не може бути нашою річю, запавший засуд піддавати якійсь небудь критиці. Се однак зовсім не спинає нас, ані других інтересованих, подати розгляд і оцінку цілого процесового матеріалу і в нім відстороняючи відносини політичних, національних, економічних, релігійних, міжнародних і державних. Новочасна криміналістика додумалася вже до того вислідку, що провинна винуватка не може вважатись виключним впливом его індивідуальної волі, але є також заравном впливом даного стану, даних відносин, незалежних а бодай не вповні зависих від індивідуальної волі винуватки. Се тим більше треба сказати про політичні провини, а іменно про головну зраду, що вже по своїй слухности і своєму поняттю мусить опирати ся на певних даних політичних, народних, суспільних і державних відносинах. Суд може укарати винуватка і зробити его нешкідливим, але скоро до злочинства причинились також політичні, народні, державні і суспільні відносини, їх недостатки, блуди і пошваність, — то сего вже не в силі направити і оздоровити суд, се може статись тільки працею цілої суспільності, інтересованих народів, інтересованих руковедячих мужів політичних, інтересованої держави.

В. Адамський Дивани. — Портієри. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Матерії мебльозі.
Ціни знижені

Львів, Готель Жоржа

Отжеж, поминувши вину чи невинність підсудимих, після нашої думки виявились в переведенім процесі, в образі нашого стану, тим процесом представленим, так великі і важні недоліки, хибі, блуди і гріхи наших партійних, народних, суспільних і державних відносин, що ми в повнім праві сказати: ми хорі і то тяжко хорі! А говоримо се не тільки про поодинокі одиниці, або партії, не тільки про Русинів, але і про Поляків, про руску як і про польську політику народну, про цілу нашу суспільність а навіть про нашу державно-політичні відносини. Ті так яскраво виявлені недоліки, блуди і гріхи потребують скорої наочної поправки, коли ми всі, оба народи, цілий край мають стати здоровими, а держава цілою, незагроженою і від всяких підступів безпечною.

Тут повстає питання, чи будемо ми в силі основно а безсторонно розглянутись в цілім тім матеріалі, який в переведенім процесі послужив до так сумної ілюстрації наших відносин і нашого стану, чи будемо в силі безсторонно і совістно пізнати і оцінити наші недоліки, блуди і гріхи, чи всі ми: Русини, Поляки, керівники політики і правительств, — будемо мати ту відвагу і те почуття справедливості, без фалшивого стиду, а сьміло і твердо, кождий про себе сказати: і ми согрішили, і ми провинились, і ми витворили або піддержували ті сумні, нездорові відносини, той полсований стан, що мусить вироджувати хворобу суспільності, хворобу народів і небезпеку для держави? Чи будемо ми всі разом мати ту відвагу і почуття обов'язкової і народної повинності, взяти ся щиро до направи лиха, до уздоровлення самих себе, до очищення нашої душіної атмосфери? Чи будемо ми в силі з совістністю найсовістнішого судії самих себе осудити і на праву дорогу справити? Чи сповнить наша суспільність ту високу задачу самоуздоровлення якої не сповнить ніякий суд карний, ніякий засуд, хоч би найостріший!

Дай Боже, щоби наша обави не оправдалась, — але обавляємось, що наша хвороба ще надто велика, пересуди, самолюбство, фалшива амбіція, розярненість і пристрастне заплітання ще надто глибоко вкорінені, щоби всі ми відразу виоздоровили, а бодай хоч пізнали нашу хворобу і почали лічитись від неї. Обавляємось, що не тільки Поляки, але навіть може і многі з Русинів не будуть в силі чи не схочуть, витягнути з переведеного процесу той моральний і політичний науки правди, яка в ній помімо підсудимих і обвинителів так широко і поучаючо виявилась.

Нині, по укінченні процесу настиг час тверезо споглянути на ціле наше положення. Хто бачно слідив за цілим процесом і пильно перестудював весь нагромаджений матеріал, сей мусить признати далеко сягаючу вагу теперішньої хвилі. В першій ряді інтересовані тут Русини. Вправді перед судом ставало лише кількох людей і то тільки з одного сторонництва, але на ділі розкрилась в процесовім матеріалі історія цілого життя Русинів від часу прилуки Галичини до Австрії, і то історія не тільки нашого національного, але також нашого релігійного, економічного, літературного і політичного життя. Разом з тим виявились перед судом відносини Русинів і Поляків, як і відносини галицько-польської преси до движень Русинів. На темній дні тих відносин розкрилась історія так різнородних державних систем політичних в Австрії і Угорщині, розкрив ся невідрадний образ історії нашої адміністрації, а темними рамами до сего так великого образу зазначились наші міждержавні відносини.

Дотеперішні голоси галицько-польських газет оправдують по часті нашу обаву, що наша суспільність — чи то задля непозбутих пересудів, чи задля неугашеної пристрасти, чи задля фалшивої амбіції — не видвинулась ще до висоти самосуду і об'єктивної оцінки виявленого стану. Мусілиб ми дуже жаліти, якби се осталося і на дальше.

Тож в почутті важности теперішньої хвилі хочемо хоч з нашого становища розглянутись в тім великим образі, без пристрасти і фалшивого стиду розкрити всі виявлені хибі

недостатки і гріхи — та поки час, візвати до опам'ятаня і поправки. Пізнати себе — є найвищою і найпершою мудрістю і ми маємо надію, що бодай руска суспільність сповнить свою повинність совісного самосуду.

(Дальше буде).

Ворогобаче „Прапора“ проти христ.-сусп. учителів.

В „Pamiętce wiesowej“ яку видало учительське „Ognisko“ краєвого-Związku nauczycielskiego подав п. Михайло Коць короткий огляд української учительської печаті, де жежеш іншим зазначив, що тепер видаваний в Коломиї накладом „Видавничої учительської спілки“ орган п. з. „Прапор“ є органом українського народного учительства в Галичині.

Після такого зазначення виходило спростування, що автор статі вічевої пам'ятки не вглядав в зміст статей „Прапора“, коли так назвав „Прапор“. Тимчасом так оно не є, бо вистарчає переглянувши уважно статі „Прапора“, а прийде кождий до пересвідчення, що „Прапор“ є в дійсності органом, який стоїть на услугах „Народного Комітету“ отже органом одної партії політичної в Галичині.

Се слідно доволі ясно із поодиноких коротких статей про християнсько-суспільну партію, до якої також належить споре число народних учителів.

Редактори „Прапора“ намагають ся їдкими дотинками на адресу християнсько-суспільної партії відсунути народне учительство від належання до сей партії. Ось хочби в 2. числі „Прапора“, в яким реструктуризуючи резолюції Народного з'їзду, подає при кінці резолюцій коротеньку вістку п. з. „З вишого табору“ в якій повідомлює, що 26. листопада 1911 відбули ся довірочні збори християнсько-суспільного Союзу. Дальше відтак пише редакція „Прапора“: „На жаль і на тих зборах не бракло кількох наших „porządnych“ товаришів, які були присутні і забирали голос“.

В ч. 35 з 25. грудня 1911 стор. 5 пише ред. „Прапора“ так: „Повістаючи на услугах наших національних ворогів партія християнсько-суспільників для скріплення свого становища старавсь усіми силами притягнути до свого табору народне учительство, щоби при його допомозі відіграти сумну роль Ефіялітів українського народу в Галичині. Робить учительству навіть далеко сягаючі обітниця добрих посад, авансу і посполських мундатів, котрих ще не здобула. Однак деморалізаційна робота сих шкідників якої не може поширяться між нашими рядами. Народне учительство знає добре, що є панове суть завзятыми ворогами народної просвіти взагалі, а з окрема нар. учительства“.

Сих кілька цвіток виймаю лише із двох чисел „Прапора“ і подаю їх до відома Ви. Читачів „Руслана“ та думаю, що се вистарчає для змальовання, чи „Прапор“ заступає безпартійно справи усього народного українського учительства, чи лише часть його, що належать до народно-демократичної партії.

Я не дивую ся, коли таженик „Свобода“, орган „Народного Комітету“ отже орган одної партії позваляє собі в кождім числі містити доволі недотенні ілюстрації а ще менше дотепні дотепи супротив християнсько-суспільної партії, бо се лежить в інтересі „Народного Комітету“, яко видавця „Свободи“, але дивую ся „Прапором“, котрий яко незалежний орган усього народного, українського учительства іде слідами „Свободи“ і починає воювати супротив сих учителів, котрі хоч в справах народних і станових стоять кріпко на спільнім усьому українському учительству становищі, то в справах політичних „відважились“ „на жаль“ мати денешні відмінні погляди.

Так виглядає свобода гадок і поглядів політичних ціля рецепти п. п. редакторів „Прапора“.

Хто не думає так, як думають з „Прапора“, той ворог народної справи, той зрадник. Хто дозволяє собі ширити просвіту на християнських основах, сей ворог просвіти деморалізатор і шкідник. Такими словами во-

ює „Прапор“ супротив учителів, що „на жаль“ вступили до християнських суспільств.

Гму байдуже, чи праця учителя хр.-суспільника є хочби і найбільше патріотична, она нічого не варта, бо не походить від чоловіка, що не прийняв патенту національної демократії.

„Прапор“ повинен що до наших політичних поглядів зречи ся курателі над нами. Ми опираємо нашу народну просвіту на рідній школі і Церкві, а особливо на Церкві, яка довгі тяжкі лихоліття перетривала та зберегла своїм обрядом се, що ми нині становимо окрему українську народність.

Нашим девізом є злука в одну гармонію двох просвітних чинників Церкви і школи а через се, думаю, не можуть християнські суспільники стати ворогами і Ефіялітами свого рідного народу.

Замічучи, що статі „Прапора“ вимірені супротив учителів не націонал-демократів т. є хр.-суспільників як раз не відстрашають нас від участі в сій партії а противно отямлять не одного з просона.

Від себе особисто припоручив би я, щоби учителі члени „Християнсько-суспільного Союзу“ всі як оден стали передплатниками „Прапора“, бо тоді лише будуть мати нагоду пересвідчитись ся, о скільки „Прапор“ є безпартійним органом українського учительства, чи тільки одної частини.

А що в „Прапорі“ виявляють ся дуже часто статі, в яких змальовані є невинні відносини між сьвященником а учителем, проте поручив би я, щоби і сьвященники за-пренумеровували, або бодай пильно читали „Прапор“, а може в той спосіб прийде до порозуміння, бо лише тоді можна буде успішно працювати над осьвідомленням народу, коли сільсько буде працювати і Церква і школа.

Нехайже редактори „Прапора“ не думають, що ми народні учителі з „Хр.-сусп. Союзу“ війшли сюди, щоби чекати на чийсь ласку, або щоби в той спосіб сягати по якісь посполські мандати. Ми не ревіти а працювати для народу хочемо і будемо і то працювати щиро.

Нам учителям вільно користати з усіх горожанських прав і свобод а не виключно з ласк.

Ми горді вже хоч би і з того, що з утворенням „Хр.-суспільної партії“ почали ся числитись з учителями і в „Народнім Комітеті“. Нам учителям вільно також сягати і по мандати посполські, бо хто знає краще долю на рода, як не сьвященник і учитель, які серед народу живуть і працюють.

Сих кілька слів на адресу „Прапора“ сказав я не на се, щоби сему становому органу доскочити а на се, щоби „Прапор“ на будуче не стісняв свого обсягу односторонно на услуги одної партії а був дійсно органом усього українського народного учительства без ріжниць політичних і партійних пересвідчень. Є багато тем в долі самого учительства, а про що писати, отже можна зовсім спокійно лишити Хр.-сусп. учителів в спокою, бо терором нас ніхто не змусить до зміни особистих пересвідчень.

Оден з учителів, членів „Христ.-сусп. Союзу“.

„Українське Товариство Педагогічне“.

Надзвичайні загальні збори „Руского Товариства Педагогічного“ в справі зміни статута, відбули вчора на заклик Головного Виділу в українських часописах чимало членів до традиційної салі І. Б. кл. філії академічної гімназії на III. поверсі „Народного Дома“. Прибуло на них поверх 100 членів Р. Т. П.

Провід зборів обняв о. Т. Лежогоубський яко президент а проф. Даниш як його заступник. На секретарів покликано пп. І. Юцишин та Бреславський.

По отворенні зборів о годині 10:30 уділив предсідник голосу п. Романови Даниши-

чови Кульчицькому. Референт подав на початку причини, які спонукали товариство до зміни статута а іменно поширене агенд товариства, які показались невідповідними в рамках дотеперішнього статута Р. Т. П.

В головних загальних начерках подав референт до відома зборів суть зміни статута Р. Т. П. а відтак перевів паралелю меж статутами Т. S. L. a Deutsches Schulverein om, на яких взоровано начерк зміни статута Р. Т. П.

Над §. 1. начерку зміни статута а іменно над назвою Товариства розвинулась широка і незвичайно оживлена дискусія, яка тривала понад дві години. Бесідники поділились на три гурти. Оден з них обставив при дотеперішній назві Товариства, другий поставив внесок на назву „Українська школа (Товариство педагогічне)“, третій обстоював лише за зміною прикметника „руске“ на „українське“ з додатком „Рідна школа“.

Поміж сими трима гуртами дійшло до порозуміння і остаточно прийняли збори по мисли §. 25. старого статута аж при поіменнім голосованню назву: „Українське Товариство Педагогічне“ із скороченою назвою У. Т. П.

По прийнятті сеї назви заряджено на бажане зборів перерву обідню до 3 ої години по полудні.

О годині 3:10 по полудні розпочало ся над дальшими §§ ами статута Р. Т. П. продовжене зборів, яко тривало до год. 6:30 вечером.

Збори, переходячи поступенно поодинокі параграфи нового статута приймали майже одностайно предложені Головним Виділом начерк, роблячи денешні малі зміни формальної натурі.

З усіх дотичних параграфів статута зчоркнено право приналежности до Т-ва яко членів самостійних просвітно-культурних товариств, щоби через се не змайоризовувати загального з'їзду Товариства педагогічного через делегатів чужих Товариств, нечленів Р. Т. П.

Прочі зміни, які пороблено в начерку зміни статута, є вже меншої ваги.

Колиж вже зміна статута Р. Т. П. дочекалась прийняття і ухвалення, належало б приглянутись хоч загально, в чім ся зміна полягає.

Найперше побіч назви є розширенє круга діяльности Товариства, яка від хвилі прийняття його властима має задоволювати всі потреби українського народу на полі шкільництва та приватного і домашнього виховання молодіжи. До осягнення сеї цілі має Товариство сгрімити всіма законом дозволеними засобами.

Загалом після нового статута буде могло Товариство:

а) оснований і удержувати школи всякого типу і виховуючо-научні заведеня і бібліотеки;

б) будувати шкільні доми, допомагати громадам в заснуванні народних шкіл, уділюючи їм на се датків і безпроцентових позичок;

в) оснований і вести шкільні курси, прим. доводячи курси, гімназійальні і семінарійні, курси грамотности для дорослих, курси для молодіжи, позбавленої шкільної науки, курси промислові, торговельні, рільні, господарські і т. п.;

г) заосматровувати публичні та приватні школи в бібліотеки і наукові середники;

д) наділювати шкільну молодіж стипендіями і всякими підмогами.

е) оснований і вести збірні корепетиції для молодіжи, наділювати її книжками, шкільними приборами і одежою;

ж) оснований і вести бурси, інститути для молодіжи, дешеві кухні, захоронки (притуки) та фребльські городці для малих дітей;

з) уладжувати наукові прогульки;

а) скликувати конгреси, анкети та конференції в справах шкільництва і виховання;

и) предклатати властям меморіяли і петиції в справах педагогічно-дидактичних і боронити інтересів українського шкільництва;

і) займатись літературними виданнями письм., книжок і часописів, що відносять ся

Що робимо нині вечером?

Часто чуємо в часі мясниць се питання Відповідь проста. Закупити грамофон сьвітлової марки ПИШУЧІЙ АНГЕЛИК який перевищує що до якості всі інші подібні вироби. Шумні реклами конкурентних фірм завели вже неодного, бо дістав за дорогі гроші лихий товар.

Одиний склад грамофонів і плит з пишучим ангеликом у

Йосифа Векслера

у Львові ул. Сикстуска ч. 2, ч. тел. 1560.

В Кракові, ул. Фльоріяньська ч. 25.

Філія в Кракові, ул. Гродька 71.

Ті грамофони є примінені до повочасної техніки і всіх здобутків на тій області, про що кождий може пересвідчитись ся. — Демонстрація без примусу купна. Ціна даром і франко. — Концертний грамофон разом з 5 плитами с. є 10 зняти коштів 50 К. Всякі плити, крім марки „Ангелик“ і „Зонофон“, купують по 2 К.

Перерібки патефонів на грамофони ангеликові.

до справ шкільництва виховання і науки, як також видавати шкільні середники. В тій цілі може Товариство засновувати і вести робітні шкільних середників, друкарні, переплетні і квіткарні;

к) улаштовувати відчити і виклади для народа по містах, містечках і селах;

л) дбати про дальше образоване учительства, загальне і фахове;

м) удержувати зносини з подібними діяльностями товариствами австрійськими та загаличними.

н) закладати і удержувати шкільні огорди та рільничі інститути.

В дорозі до досягнення цілі буде Товариству служити майно, яке складаєся: з членських вкладок, дарів, записів, спадщин, субвенцій, добровільних датків, складок, з фондів відданих фізичними чи правними особами в зарад Товариства, з доходів зібраних при товариських сходинах, відчитах, викладах, театральних виставах та концертах; з доходів з видавництва Товариства і недвижимостей або движимостей, набутих від правних осіб на ім'я Товариства.

До загально важних змін статута належить новий устрій цілого Товариства а то: Товариство після нового статута складаєся з членів звичайних і основателів, які будуть гуртуватися в поодинокі кружки даної місцевості.

Кожний кружок має свою виконуву владу, яка зовеся Старшиною Кружка. Старшина Кружка має право приймати та вичеркувати членів, збирати вклади і працювати над змаганням до цілі Товариства, набувати на власність і повбуватися недвижимостей. Скликає збори і вибирає Старшину і провірну комісію, як кожне самостійне Товариство, з тою різницею, що членські вклади і заложену Загальним Зізом суму грошей, має відсилати до Головної Управи а на случай розв'язання кружка все майно переходить під заряд Головної Управи Товариства.

Другим посереднім тілом меж Кружками а Головною Управою є Секційна Рада. Секцію себ то область засновує Головна Управа приділюючи на те меншу або більшу кількість кружків до даної місцевості. Секційну Раду зложено з 2—11 радних вибирають на протязі 1 року загальні збори Секції, на яких мають право рішального голосу, активного і пасивного вибору всі члени Кружків, приналежних до Секції. Секційна Рада виконує припоручення Головної Управи і веде нагляд над Кружками в своїй області.

Головною виконуючою властю в Товаристві є Головна Управа, яка складаєся з 18 членів, вибраних на Загальнім Зізді Товариства. Президія Головної Управи складаєся з голови і 6 членів і мусить перебувати в місці. Головна Управа має обов'язок кермувати цілою діяльністю Товариства, Секцій і Кружків, затверджує або унеможливає їх ухвали, веде нагляд над ними і може в порозумінні з Надзірною Радою розв'язати Старшину Кружка, Секційну Раду і Секцію; завідує майном Товариства, предкладає Зізові звіт і прелімінар, приймає або виключає членів на вносення Кружків, ухвалює регуляції, та творить Комісії на случай потреби.

Найвищою властю в Товаристві є Надзирна Рада, зложена з 7 членів, які не можуть бути членами органу тов-а або его урядниками, вибрані на Загальнім Зізді Товариства.

Надзирна Рада обов'язана наглядати діяльність всіх органів Товариства і ставити на Загальнім Зізді внесення на уділене абсолютної Головної Управі; може відтак систувати ухвали Г. Управи і жалати від неї скасування до місяця надзвичайного Загального Зізу а на случай опору скликає сей Зіз сама Н. Рада.

Звичайний Загальний Зіз відбуваєся щороку 1. і 2. жовтня а право участі з рішальним голосом мають тут: а) відпоручники Секційних Рад і б) відпоручники Кружків. На кожних 20 членів кружка припадає один відпоручник. Зіз має право присутності що найменше 50 відпоручників рішати про всі справи Товариства а також про его розв'язане.

Так бачимо, новий статут вводить до Товариства незвичайно об'ємний обсяг ділянь, яким при добрій волі і робучості своїх органів може стати начальним Товариством просвітньо культурним над усіма народними виховувальними інституціями.

Може система куріяльна не дуже щасливо дібрана і буде подекуди обтяжувати

змагання Товариства та ми віримо, що і тут при щирій волі і раді усіх делегатів не спинить ся раз добре розпочате діло. Ми раді з сеї зміни статута і тому, що може аж тепер перенесеся точка праці на поодинокі Секції і Кружки а тим облекшається Головна Управа працю, під якої тягарем не в силі були дотепершні Виділи Р. Т. П. видержати. Може через більше інтензивну працю поодиноких Кружків набере Товариство свіжого духа і симпатії у загалу до сеї так хосенної інституції. Ми желяємо сему оновленому Товариству, як найбільших успіхів на полі культурно-просвітнім.

— о.

Політичний огляд.

Заграниця.

Ворохобня в Португалії, що викликала воєнний стан в Лізбоні і доохресностях, як стверджено, стоїть в певній зв'язі із стараннями буншого короля Мануеля о відзисканне престолу. Чи удасть ся се єму не знати. Але соціалістична агітація викликає в мирнім населенні Португалії бажане привернення монархістичної власті, що єдино може бути запорукою успішного розвитку краю.

Чутки про інтервенцію Іспанії не справджують ся.

Італійсько-турецька війна перейшла знову в добу дрібних зустріч; італійська флота вганяє по Червоному морі і для „вбита часу“ стріляє на прибережні міста і містечка.

На основі дотеперішного перебігу війни можна ствердити, що великої слави не добудуть собі Італійці теперішньою війною. Обдовжують хіба державний скарб і податками висуть послідні соки з населення. Тому на нікого не робить ніякого вражіння заява Італії, що чутки немов би она думала затягнути позицію, є безосновні, бо державний скарб може з власних засобів покрити кошти війни. Може шократи — коштом... податників.

Туркам, що в числі 29 були приарештовані на кораблі „Мануба“ добре мусіло вести ся у Франції, коли они відїзжаючи підносили оклики в її честь. Вкінці стверджено, що ті Турки є дійсно воїнами, приналежними до Червоного півмісяця, тож відслано їх до Туркесу.

Відгомін китайської ворохобні. Між Монголами а китайською залогою міста Любінфу прийшло до борби. Вожд російської залого розказав обсадити залізницю російським відділом для охорони неутральности залізничної лінії. В борбі погіб оден російський офіцер, а одного російського жовїра поранено.

Галицький сойм.

Нинішнє засідання сойму розпочало ся о год. 11.20.

Посол Винничук попер петицію о субвенцію на будову церкви в громаді Кнігинин-Гірка, а посол Кронжель петицію в справі утворення окремої громади з присілка Голеник коло Гловаченя.

По відчитанню внесків і інтерпеляцій, подано до відома просьбу карного суду в Бережанах о видачу посла Т. Старуха, суду в Станіславові о видачу посла Винничука, суду в Гривові о видачу п. Целюха, суду у Відні о видачу п. Чайковського, суду в Вадовичах о видачу п. Стили. Сі справи передано правничій комісії.

З черги відчитано заяву польських послів в відповідь на рускі протести проти наряд на останнім засіданні.

Наконець забрав голос в справі протестів маршалок гр. Бадені, який заявив, що протокол засідання подає факти, які може переведити, а чи ktoś чув, чи не чув справ, стверджені на засіданні, се залежить від досконалости слуху (!), а се усуває ся зовсім з під власті маршалка.

Правительственный комісар намісництва відповів на ріжного рода інтерпеляції.

Після сего засрав слово посол Скварко і просив о відложено засідання до слідуочної сесії.

Ствердивши, що справа переговорів на вчерашній конференції посунула ся значно наперед і що єствують вигляди на порозуміння в справі виборчої реформи до сойму, зазначує бесідник, що відложено засідання є конечно з огляду на потребу засягне-

ня опії загалу; саме нині абере ся „Народний Комітет“, який дасть українським послам директиву в деяких точках справи переговорів.

Замкнене засідання лежить також в інтересі Поляків, бо мировий настрій, який проявить ся в яктї замкнення засідання відібє ся мировим відгомом в кругах обох суспільностей. Справа поїздки преавді українського клубу до Відня не можна мішати до квестії переговорів що до соймової реформи, бож посли їздили в справі засуду українських студентів. Вказавши на фатальне число 13 (13 день обструкції) під якого авспіціями радив би сойм, просить соймову більшість о замкненнє нинішнього засідання, а маршалка просить о ствердженнє комплету.

По ствердженню комплету і проваленню внеску п. Скварка приступив маршалок до дневного порядку серед скріпленої обструкційної музики. Число інструментів побільшено нині о 1 ручний млинок, кручений корбою, який страшно торохкотить, і о 1 калатало.

В обструкційній музиці бере нині дуже діяльну участь також новий член українського клубу посол Крисоватий, який гатить в чинелі.

Король і Трач стоять супокійно, а Криницького і Ганчаківського, як звичайно, нема.

Всепольки в числі 8 „мужа“ виступили з соймової лівці, основавши собі окремі клуб з др. Гломбінським як головою на чолі. Тимто й буде брати від нині др. Гломбінський, як голова клубу, участь в переговорах.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Тимофетя; римо-кат.: Веровіки панни. — В понеділок: руско-кат.: Климента еп.; римо-кат.: Агати.

— **Преосвя Єпископ др. Хомишин** виїздить 5. лютого в дисцецію на цілий тиждень.

— **Польсько-руські переговори.** Вчора о годині 12, в полудне почали ся наради предсідників польських клубів: пп. Лея, Станіньського, Абрамовича і Чарториского під проводом предсідника пол. кола др. Білінського і при співучасті маршалка, намісника і референта виборчої реформи Стажинського.

Около 1. години прибув до сойму міністер Длугош, і по короткій конференції в кабінеті намісника пішов на засіданне предсідників польських клубів, яке тривало до год. 2. по полудни. Нарادي були строго довірочні. Обговорювано справу дальших переговорів з Русинами. На 7. год. вечером запрошено преавдію укр. клубу, як також посла Короля і Експ. Еп. Чеховича на спільну нараду з предсідниками польських клубів, п. Білінським, маршалком, намісником і Стажинським.

Конференція польських і руских послів тривала від год. 7.30 до 10. вечером. Представники руских клубів поробили підчас наради деякі зміни в своїм попереднім становищі. Над тими змінами відбуде ся нині о годині 11. рано нарада предсідників польських клубів і на основі вислідів сеї наради за приводом намісника будуть ведені евентуально дальші переговори.

— **Між редакторами „Галичина“ і „Прикарпатської Руси“** веде ся цікава полеміка. „Прикарпатская Русь“ зробила заміт „Галичанинові“, що він стоїть на „пособіях“ Митроп. Шейтицького, бажаючи підорвати й так дуже слабі впливи старокурсної печати між русофілами. Сей заміт назвала редакція „Галичанина“ шантажом, за який, коли би названо особу, беручу „пособіє“, мусіли би редактори „Прикарпатської Руси“ відповісти перед судом.

Видно, що суду Марущаки не дуже боять ся (оніж вже до него привикли) тай з правдою не люблять сходити ся, коли попри одну інсинуацію, кадають другу, пишучи, немов би Експ. Митрополит заплатує „мазепинцям“ 8,000 корон (!!) „Schweiggeld-y“ (!!) в справі о. Камінського. Ціну такий очевидній ложі, вартій русофільських мозківниць, кожний знає. Замітне лише хіба се, що „Прикарпатская Русь“ у відповідь „Галичанинові“ заявила свою згоду на висвітленнє справи в судовій дорозі, бажаючи доказати правдивість свого ствердження о „пособіях“ від Митр. Шейтицького.

Нас мало що й обходить сварка російських реліжюк, але годить ся налятувати їх зухвальство втягання в свої брудні справи достойного Князя нашої Церкви.

Жорблінівський Мазепа... Жугом!

Подав

Др. Богдан Барвіньский.

Що за сензаційний заголовок! Норблінівський Мазепа... Жидом! А одначе загалка, якою була доси знаменита гравюра Норбліна остаточно р'язана! Чма до разів була ся гравюра репродукована, чимало розвідок написано про неї (огляд портретів гетьмана Мазепи і їх літератури гл. в моїх Історичних причинках I - II, 1908—1909), а все таки загально вважали її автори тих розвідок одним із портретів славного гетьмана. Навіть історик штуки тої міри, що Ровінський, добачав подібність між гравюрою Норбліна а гравюрою Галляховського з 1708 р. (вперше репродукована стаття Мазепи з сеї гравюри в моїх Оповіданнях з рідної історії, Жовква 1911 обр. 45), ба навіть запевняв, що Норблін взяв собі за взір лице Мазепи з гравюри Галляховського (Подробний словарь русских гравированных портретов. II, Спб. 1889. Приложениі і заключеніе, ст. 165—6 і 467—8). Тепер в справі Норблінівської гравюри наступив такий зворот, що не остав нічого иншого, як вичеркнути її зовсім зноміж серії т. зв. „Мазепиних портретів“. Стало ся се завдяки дослідам одного з молодших польских істориків штуки, дра Зигмунта Батовського.

З кінцем 1911 р. появилася у Львові в XIII. т. видавництва „Nauka i Sztuka“ вельми сумлінна монографія згаданого автора п. з. „Norblin“¹⁾. Норблінівським „Мазепою“ займає ся др. Б. на стор. 42—44. Згадавши, що ся гравюра приносить славу Норблінові як ритівникові, пише др. Б. дальше:

„Czy studium to jest portretem hetmana kozackiego? Nie! Ani bowiem przedstawiona postać nie ma w rysach twarzy nic charakterystycznie wspólnego ze znanymi podobiznami sławnego Kozaka, zarówno z sobą niezgodnymi, jak w przeważnej części niewiarygodnymi, ani napis na ostatnim stanie akwaforty: Mazerpa a e t a t. 70, nie odnosi się do niego²⁾. Zanim badaczom ikonografii hetmana kozackiego uda się wskazać, który jego wizerunek jest najbardziej autentyczny, należy rycinie norblinowskiej w każdym razie odjąć podsuwany jej charakter portretu historycznego³⁾. Liczne stany tej akwaforty, znajdujące się w zbiorze rycin Biblioteki narodowej w Paryżu, zdradzają najpierw, jak i z czego utwor ten powstał, następnie zaś stwierdzają niezbicie, że jest to studium z natury, przeistoczone w ciągu pracy pod natchnieniem Rembrandta — w wytwór fantazji. Na pierwszej płycie (ill. 27), w późniejszych stanach prawie o połowę długości skróconej, widzimy tylko zarysy postaci: twarz w nikłych konturach pod płaskim futrzanym kołpakiem, ale wyraźnie — twarz starego żyda z długą, prosto rozdzieloną brodą, z długimi włosami, które się wiją z tyłu głowy nad ramionami, tak lekko naszkicowanemi, że ubioru rozpoznać nie można. Występuje on dopiero w dal-zem studium pracy, gdy artysta zaczyna się posuwać igłą w dół płyty.

Przyodziewa tedy Norblin swego modela w rodzaj żupanu, na ramiona zarzuca mu płaszcz z agraфami, na szyi zawieszа medalion, а przytem zmienia czapkę szabasową na bardziej wysoki kołpak z denkiem, zwieszającem się, jak u czapek kozackich. W III cim stanie (ill. 28), gdzie widzimy postać tak właśnie przybraną і gdzie już artysta, zadowolony z wyników pracy, kładzie podpis, później jednakowoż zatarty: Norblin f. c. 1775, mamy już fizyognomię wycieniowaną і pełną wyrazu, włosy rozwiane, brodę więcej rozszerepioną, falistą і więcej в bok odchyloną, lecz zarys ostatecznego wyglądu ustala się dopiero в stanie V-ym (ill. 29) wskutek nowej zmiany kostumu. Czapkę dodał artysta strajny wonetowy wierzch z піоrēm, formę kołpaka zetwolił і wydłużyl, burkę załamał kanciatym fałdem nad prawem ramieniem і usunął długie włosy. Jedynie fizyognomia została prawie niezmienną od pierwszego stadyum kompozycji, jak by na dowód, że Norblin в studium tem oddał postać żywą, а tylko przebraną в kostym fantastyczny. Usta zaciśnięte, oczy wąskie, wąsy і boki twarzy go one, nadają starcowi wyraz dumy і powagi, strój zaś przeistacza go w egzotycznego dostojnika, lub — о czym może prędzej myślał Norblin в toku kształtowania pomysłu — в rembrandtowskiego rabina (ill. 30). Lecz cóż ma znaczyć napis M a z e r p a ?

Тę zagadkę rozwiązuje tradycja rodzinna ks. Czartoryskich, zgodna zupełnie z dopiero wysnutymi wnioskami. Wedle niej postać, którą Norblin tak mistrzowskimi rysami uwiecznił — to żyd-pachciarz ks. Czartoryskich, popularny w dobrach książęcych pod przezwiskiem Mazery *) (rozstrzelany w 1804 r. — *Др. Б. Б.*)

*) Про приготування такої студії згадує в Істор. прич. II, ст. 25.

*) Mistyfikujący podobieństwem do norblinowskiej akwaforty „portret Mazery“, przechowywany w kopii amatorskiej De-la-Flise'a w Cerkiewno-archeologicznym Muzeum przy Kijowskiej Duchownej Akademii (repr. w dziele: M. Hruszewskyj. Люстрована історія України. Київ-Львів 1911. str. 416) jest niezawodnie wytworem XIX. wieku, zrobionym na podstawie Norblina. (пор. також у мене в Істор. прич. II, ст. 88. про кольоровану копію з Норблінської гравюри, владжену Морачинським. — *Др. Б. Б.*)

*) Informacje o istniejących portretach Mazery podaje wyczerpująco B. Barwiński w swych studyach: Istorичні причини. Żółkiew-Lwów, 1908—9. I—II.

*) Wiadomość tę, ważną dla poznania dróg twórczych Norblina i dla ryciny zapisał znany malarz i krytyk warszawski H. Piątkowski z okazji ostatniej norblinowskiej wystawy. (Kurjer Warszawski 1910. Nr. 305 z 4/11). Szczegół ten posiadał był on od Władysława Smochowskiego, a ten wprost od ks. Władysława Czartoryskiego.

Олександр Барвінський.

Додаток до „Споминів з мого життя“.

Листи П. Куліша, писані до мене.

LIX.

Р. Б. 1881, серпня 29. дня.
с. х. Мотроновки.

Високоповажний Добродію!

Зволіте прислати міні проект Ваших кондикцій.

Певно я на все згоджусь. Ні про що тут не йде, як тільки про те, щоб знати своє і чуже право. Слава рата — слава amicicia.

П. Беднарський не відписав міні на кондикції, в котрих було сказано, що я плачу за кожні 10 аркушів половину належності, скоро одержу чистий примірник 10-го аркуша, а другу половину — через 12 місяців по виході у світ 1-го тому Шевченкових Творів *), і не відписавши почав печатати корректуру, котру я і відослав уже ему, поправивши. Писав я до него вдруге recommandiert, питаючись, чом не відписано міні. І на се не маю одповіді. Писав і про те до него, що пристає би до Вашої ради — печатати 500 примірників, колиб Ви прийняли послані Вам пункти видавництва.

Тепер, здається, Вам можна б его просити, щоб він подав Вам наш проект умови, яко такій особі, що береця бути видавником, коли все буде перетрактоване, — а разом поставити ему i conditio sine qua non про акцентувані літери **). Бо, мовляв, се не одна книжка. І ми самі печатати мемо з акцентами, інші такі будуть, що піддуть нашим слідом. До формації мови воно вельми потрібне. То й справді, хоч би й міні, треба показати, як я голосую деякі слова; а часом від акценту слово набирає того або иншого сенсу.

Так зволіте, спасибі Вам, уформувати подані Вам пункти по Вашому розумінню речи. Тоді я підпишу и пришлю Вам обов'язательні доволі, и се може Вам здаватись такою мастью мое, а Ви своє підписете.

П. Беднарський за аркуш с папером бере з мене 14. гульд. с крейцерами. Може б він з Вас узяв и дешевше, коли б Ви поїхали до него та переговорили. Книжка б подешевшала, а Ваш зарібок чи баршш побільшав би.

Ви пишете: „Чим би мое имя мало причипитись до взятости Шекспира — не знаю“. Се Ви прочитали не так. Ваше имя яко видавці, набере певної взятости, яко діятеля національности, — хоча воно и так має вже

ленькою добавкою, що и дбати про те нічого. Та нехай же знають люде, котрі матимуть Шекспірові твори, а инших Ваших книжок не мають, що е в Галичині такий діятель до котрого часом трапиця обернутись за порадою чи що. Нас мало: нехай же знають, як нас звати и де ми живемо. А може доволять Шекспірові твори и в Росію ввозити: тоді знати муть книгопродавці російські, до кого адресуватись.

Може ми зазімаємо и в Львові, не їдучи до Відня. Велике спасибі Вам за Ваші записки, и Вам и Вашій любій подрузі, та я їхав ближчою дорогою зі Львова. А яке буде здоров'є панії, та и мое, не знаю. Вельми нудно и тяжко сидіти в вагоні: хочещи як скорше доїхати. А все таки велике Вам обом спасибі з витанням нашим щирим.

П. Куліш.

Про „Гласъ вопіючого въ пустыни“.

„Дѣло“ не споминуло навіть, що е на світі переклад Нового Завіту. Се політика не добра. Ну, та нехай собі. — В Львові редактор Дѣла обіцяв міні печатати щоразу рекламну вкупі з иншими рекламими, и не напечатав ні в однім числі, а на мій и на Пулюїв лист не відписав. Усього півтора чоловіка нації, и ті живуть у незгоді. Останній перед моім „додатком“ лист Пулюя був дуже сумний. Я й подумав: от же замучать чоловіка — німці з одного боку, а свої з другого, да ото й написав до Вас. „Гласъ вопіючого в пустыні“. Бо знаю, що він так заглухне, як одинокое гукання в гаю. Галичане такий незгідний народ, що хочуть горнутись до купи: прикмета антицивілізації; бо цивілізація вироблює єдиність мислі и задуму.

Не краще робити и в нас. Ми народ незгідний; ми наслідники тих розбишак, с котрих наробили собі героїв чести и общего добра; ми варвари; наші задуми и почуття вельми мизерні.

Тепер Пулюй у St. Nicolo, и що ж він робить? Тільки й думки, щоб вичуняти. Кличу его до себе на хутір, та не знаю, чи прибуде. И до мене почав вельми рідко писати. Так его привітала жизнь, котру и він идеалізував, люблячи свій край горяче.

У нас идеалізацію зганяє сам народ. Наші мужики (про котрих Ви певно чтаєте доволі в газетах) гукає: „Жидами поснідаємо, панями пообідаємо, попами повечереємо“. Хиба ж се не наслідство XVII. століття? Згубили колись польську культуру; готові згубити московську; а коли б им поталанило, то прийнялись би и за всю європейську. А як би до руйнувались до такого безлюддя, яке поставило було в козацькій Україні, тодіб изнов співали голодуючі:

Ой колись ми воювали,
Та більше не будем.
Того щастя й тіи долі***)
По вік не забудем.

*) Має бути Шекспірових. — *Ол. Б.*

**) Не забудьте про є (акцентуване).

***) Опім щастем и долею здається нашим мужикам розбишакство без упину, и вони вмудця до розбою з енергією дикого вистікта. Боюсь, щоб не було в нас другої Руїни; тільки вже тепер не будуть кричати: за віру панове молодці, за віру!

Телеграми

з дня 3. лютик.

Відень (ТКБ). Міністер рільництва др. Браф знова занедужав.

Софія (ТКБ). Вчора відбуло ся в катедрі в присутности королівської пари, представників заграничних дворів, дипломатичного тіла, міністрів и инших осіб торжество проголошення повнолітності наслідника престолоу кн. Бориса.

Портсмут (ТКБ). Англійський човен підводний „А III“ стрівся з каноніркою и затонув коло острова Вігт. Уважають майже певним, що залоза згинула.

Лондон (ТКБ). На підводнім судні „А. III“ котре затонуло, були 4 офіцери и 10 вояків.

— Репертуар руского театру у Львові. (Салі „Гвіязди“, ул. Францішканська 7. Початок о год. 7. вечером).

В неділю 4. лютия по полудни о год. 3 „За двома зайцями“ комедия з міщанського життя в 4 діях М. Старицького; вечером о год. 1/2 4 „Паливода“ фарса в 4 діях зі співами и танцями Карпенка Карого.

В понеділок 5. лютого „Вій“ фантастична опера в 4 діях М. Кропивницького.

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ

П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНІ

МОДНІ ТОВАРИ ЛЬВІВ
ул. Академічна ч. 10.

Галія оказійна Doroteum у Львові

лише при ул. Ліндого 6

(бчна Коперника)

продає з вільної руки без

ліцитацій

вживані и нові меблі, що походять із спадщини, конкурсних мас, з ліцитацій и з приватних домів чи то з річчини повдвіння, перенесення, виладу, або инших родинних відносин. Тепер є такі предмети дешево до набути: 2 фортеп'яни, кілька ідалень, спальні і салони, бюрові й канцелярські уладження, уладження мужеских покоїв кавалерських, шафи на книжки, бюрка, бібліотеки, крісла, креденси, столи, отомани, софи, канапи, зеркала, лампи, годинники, перські и інші дивани, портієри, тисери, образи, мідорити: старинности, мебелі, порцеляни, огнетревали каси, машини до писання, машини до шиття, мосажні меблі, залізні, бляшані, як і загалом усякі бюрові уладження по дуже низьких, аж до здивовання цінах.

ЗАМІТКА. Відпродаючи свої домові уладження платимо найсолідніший ціни, полагджуємо заміни, виїмки та переховання „ДОРТЕУМ, ЛЬВІВ, ул. ЛІНДОГО 6 (бчна Коперника). Порозуміне з провинцією листово.

Подвійний хосен!

Хто набуває в „Торговельно-промисловім Союзі“ ул. св. Антонія ч. 1.

Вишивані сорочки від 12—20 К,

„ кранатки „ 250 К

„ ручники „ 8— К

Переписні листки Манастирського дуже гарні по 10 с сині так само гуцульські вироб. Килими по 16 К 1 метр. Машини до писання „Адлер“ руска 600 К — руско польська 650 К і проче — той дає заробляти самому и сприяє більший процент на рідні школи. Замовлення и писемні:

„Торговельно-промисловий Союз“ у Львові

ул. св. Антонія ч. 1.

Гроші слати ул. Мохначого ч. 12.

Розклад їзди залізниці у Львові.

Їздіз з Головного двірця до:

Приїзд на Головний дворець з:

рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі		рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:1	Кракова	5:50	9:00*	1:30*	5:48	9:50
—	8:45	3:05	7:30	12:35*	Кракова	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	3:46	—	—	Мпани	—	—	—	7:15	—
—	—	3:50	—	—	Рашеа	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволочиск	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	Красного	—	8:08*	—	10:10	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівців	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	—	2:50*	Чернівців	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	Станіславова	—	10:25	—	—	—
—	—	—	6:29	—	Коломи	5:45	—	—	—	—
6:00	—	1:45	6:50	11:25	Стовп	7:28	11:40	3:45	—	11:00
7:30	—	1:45	6:50	—	Лавочного	7:28	11:40	4:25	—	11:00
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Самбора	8:00	9:58	1:40	9:00	—
6:35	—	2:28	7:49	11:35*	Рави р. Брухович	7:33	—	1:26	8:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35*	Брухович	—	—	—	—	—
8:20	—	—	6:00	—	Яворова, Янова	8:15	—	4:30	—	—
5:18	—	—	6:16	—	Підгайців	—	11:15	—	10:20	—
5:58	—	—	6:16	—	Винників	—	11:15	—	10:20	12:16*
7:50	—	2:50	—	—	Стоянова	—	10:04	—	6:30	—

Відїзз з Підзамча до:

Приїзд на Підзамче з:

6:30	11:01	2:33	9:09	11:33		7:01	11:3	1:55*	10:13
—	—	2:52	8:51*	—	Підволочиск	—	7:49*	—	5:16
6:12	—	—	6:30	—	Красного	—	10:54	—	8:52
6:12	—	1:30	6:30	10:40*	Підгайців	7:26	10:54	6:24	9:57
8:12	—	—	5:38	—	Винників	9:42	—	6:11	9:57
—	—	—	—	—	Стоянова	—	—	—	—

Відїзз з Личакова до:

Приїзд на Личаків з:

6:31	—	—	6:51	—	Підгайців	7:08	10:34	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	—	Винників	—	10:36	6:06	9:36	11:43

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. В лише в неділі. К в суботи и неділі.

Асекуруйте своє майхо від огню в „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

дий Русин повинен асекуровати ся тільки в руским товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпечення селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огню скоро и ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінюваль.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам и бурсам, де виховують ся селянські діти.

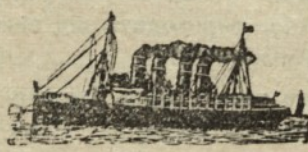
Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих банках и в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Властні фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1910 року 3,052,250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечення на житє у всіх догдних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери и веклі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

ДО
АМЕРИКИ
КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 200 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 110 К за діти воняже 12 літ з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ:

Франконія з Реки (Фюме) 14. лютого.

Ультонія з Реки 21. лютого.

Ляконія з Реки 2. марца.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскорші и найвеличавіші пароходи на світі:

Люзітанія, дня, 17/2, 9/3, 30/3, 27/4, 18/5.

Мавританія, 2/3, 24/3, 13/4, 11/5 1912.